

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์
Weekly Epidemiological Surveillance Report, Thailand

ปีที่ 51 ฉบับที่ 18 : 15 พฤษภาคม 2563

Volume 51 Number 18 : May 15, 2020

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Division of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

ข่าวระบ
ในต่างประเท

สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ (Outbreak Verification Summary)

บวรวรรณ ดิเรกโกศ, เกตนสิริ จิตอารี, ปัทมาภรณ์ เครือหงส์, อนุวัฒน์ รัชมะโน, ว่าที่ร้อยตรี ตรียา ศาลางาม, ภาณุพงศ์ ไควสุรัตน์, ภาวรัฐ แก้วสุจริต, สมคิด ไกรพัฒนพงศ์, เจษฎา ธนกิจเจริญกุล

ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคและภัยสุขภาพที่สำคัญประจำสัปดาห์ที่ 18 ระหว่างวันที่ 3-9 พฤษภาคม 2563 ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. **โรคไข้เลือดออกเสียชีวิต จังหวัดสระบุรี** พบผู้เสียชีวิต 1 ราย เพศชาย อายุ 12 ปี น้ำหนัก 80 กิโลกรัม อาชีพนักเรียน เริ่มป่วยวันที่ 29 เมษายน 2563 ที่อยู่ขณะป่วย หมู่ 9 ตำบลหนองแก อำเภอพะพวยพวย จังหวัดสระบุรี ประวัติการรับวัคซีน วันที่ 2 พฤษภาคม 2563 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลพระพวยพวย จังหวัดสระบุรี ด้วยอาการไข้สูงเฉียบพลัน ปวดศีรษะ มีผื่นแดง อาเจียน ถ่ายเหลว มีเลือดกำเดาไหล มีภาวะช็อก ผลทางห้องปฏิบัติการวันที่ 5 พฤษภาคม 2563 เป็นดังนี้ การตรวจความสมบูรณ์ของเม็ดเลือดขาว 4,350 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร เกล็ดเลือด 27,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร ความเข้มข้นของเลือดร้อยละ 55.5 ผลการทดสอบด้วยชุดตรวจสำเร็จรูปชนิดรวดเร็ว (Dengue NS1-Ag Strip) ให้ผลลบ ผู้ป่วยไม่มีประวัติการเดินทางในช่วง 14 วันก่อนป่วย ผลการตรวจหาสารพันธุกรรมโดยกลุ่ม

ห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ ด้านควบคุมโรค สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 4 จังหวัดสระบุรี ด้วยวิธี Real-Time PCR พบสารพันธุกรรมเชื้อไวรัสเดงกี ซีโรทัยป์ 4 ได้สำรวจค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายในพื้นที่เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2563 พบค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายในครัวเรือน (Household index) เท่ากับร้อยละ 64.2 จึงดำเนินการสอบสวนควบคุมโรค และสำรวจดัชนีลูกน้ำยุงลายในครัวเรือนอีกครั้งเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2563 ลดลงเหลือร้อยละ 28.6

2. **สงสัยโรคไข้หวัดนกในคน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา** พบผู้ป่วยสงสัยโรคไข้หวัดนก 1 ราย เพศชาย อายุ 57 ปี มีโรคประจำตัว คือ โรคไตเรื้อรังเป็นพิษ เป็นมานาน 14 ปี (7 ปีก่อนโรงพยาบาลอยุธยาส่งตัวไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลราชวิถีด้วยวิธีกลืนแร่) ขณะป่วยอยู่หมู่ 9 ตำบลสำเภาลม อำเภพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เริ่มป่วยวันที่ 3 พฤษภาคม 2563 มาตรวจที่โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา คลินิกโรคระบบทางเดิน-

◆ สรุปการตรวจข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 18 ระหว่างวันที่ 3-9 พฤษภาคม 2563	261
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 18 ระหว่างวันที่ 3-9 พฤษภาคม 2563	264
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาจากบัตรรายงาน 506 ประจำเดือนเมษายน 2563	269

หายใจ ด้วยอาการไข้ 39 องศาเซลเซียส ไอแห้ง ๆ เจ็บหน้าอก หอบเหนื่อย ปวดกล้ามเนื้อ ก่อนป่วย 14 วัน ผู้ป่วยอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีสัตว์ปีกป่วยตาย มากผิดปกติ ภาพถ่ายรังสีทรวงอกปกติ ไม่พบ Infiltration แพทย์ให้การวินิจฉัยสงสัย ไข้หวัดนก ผลตรวจทางห้องปฏิบัติการไม่พบสารพันธุกรรมไข้หวัดนก ไข้หวัดใหญ่ และเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากการสอบสวนโรคเบื้องต้นพบว่าบ้านผู้ป่วยเลี้ยงไก่และมีไก่ตายจำนวนมาก วันที่ 1 พฤษภาคม 2563 มีไก่ตาย 4 ตัว วันที่ 2-3 พฤษภาคม 2563 มีไก่ตาย 7 ตัว และวันที่ 4 พฤษภาคม 2563 มีไก่ตายประมาณ 10 กว่าตัว โดยภรรยาผู้ป่วย และเด็กแถวบ้านอีก 2 คน ได้เก็บซากไก่ฝังดินโดยขุดหลุมลึกประมาณ 50 เซนติเมตร โรยปูนขาว โดยใส่ถุงมือและหน้ากากอนามัยตลอด ผู้สัมผัสร่วมบ้าน 4 คน (ผู้ใหญ่ 2 คน, เด็ก 2 คน) ทุกคนอาการปกติ ไม่มีอาการป่วย

3. สงสัยโรคอาหารเป็นพิษเป็นกลุ่มก้อน จังหวัดเชียงใหม่

พบผู้ป่วยสงสัยโรคอาหารเป็นพิษเป็นกลุ่มก้อน 45 ราย เป็นเพศชาย 20 ราย และเพศหญิง 25 ราย ทั้งหมดอยู่ในหมู่ 1 ตำบลมะขุนหวาน และหมู่ 13 ตำบลแม่ก้า อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสันป่าตอง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านทรายมูล และโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้ป่วยใน 10 ราย ผู้ป่วยนอก 3 ราย ไม่ได้มารับการรักษาที่โรงพยาบาล 32 ราย มีฐานอายุของผู้ป่วย 65 ปี พิสัยอายุระหว่าง 3-93 ปี ผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วยเวลา 17.00 น. วันที่ 7 พฤษภาคม 2563 รายสุดท้ายเริ่มป่วยวันที่ เวลา 04.00 น. วันที่ 8 พฤษภาคม 2563 อาการแสดง คือ ถ่ายเป็นน้ำ ปวดท้อง อาเจียน ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย ผู้ป่วยมีประวัติรับประทานข้าวกล้องในงานฌาปนกิจศพ รายการอาหารประกอบด้วยข้าวหมูกรอบ ข้าวหมูแดง ไข่ต้ม แดงกว่า น้ำจิ้ม ขนมหม้อแกง เก็บตัวอย่างด้วยวิธี Rectal swab culture 3 ตัวอย่าง ส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1 เชียงใหม่ อยู่ระหว่างการตรวจ จากการติดตามเฝ้าระวังผู้ป่วยในพื้นที่ ปัจจุบันยังไม่มีรายงานผู้ป่วยรายใหม่เพิ่มเติม

คณะที่ปรึกษา
 นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร ภูนาศ
 นายแพทย์ดำนวน อึ้งชูศักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
 อองอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : แพทย์หญิงจวลย์รัตน์ ไชยฟู

กองบรรณาธิการ
 คณะทำงานด้านบรรณาธิการ กองระบาดวิทยา

ฝ่ายข้อมูล
 สมาน สยมภูจันท์ ศศิธันว์ มาแอดเดียน
 พัชรี ศรีหมอก นพชกร อังตะนิจ

4. สถานการณ์โรคและภัยที่น่าสนใจ

สถานการณ์โรคมือเท้าปาก ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-2 พฤษภาคม 2563 มีรายงานผู้ป่วยสะสม 5,499 ราย อัตราป่วย ต่อแสนประชากร 8.28 ยังไม่มีรายงานผู้เสียชีวิต ตั้งแต่สัปดาห์แรกของปีจนถึงสัปดาห์นี้พบมีการรายงานผู้ป่วยต่ำกว่าค่อนข้างมาก เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2562 และค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2558-2562) ในช่วงเวลาเดียวกัน และยังมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ระบุว่าพบผู้ป่วยต่ำสุดในรอบปี โดยช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา มีการรายงานผู้ป่วยต่ำกว่า 100 รายในทุกสัปดาห์

กลุ่มอายุที่มีอัตราป่วยต่อแสนประชากรสูงสุด คือ 1-4 ปี (141.58) รองลงมา คือ ต่ำกว่า 1 ปี (95.80) และ 5-9 ปี (18.79) ตามลำดับ

ภาคที่มีอัตราป่วยต่อแสนประชากรสูงสุด คือ ภาคเหนือ (14.24) รองลงมา คือ ภาคใต้ (9.65) ภาคกลาง (8.22) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (4.48) ตามลำดับ

จังหวัดที่มีอัตราป่วยต่อแสนประชากรสูงสุด 3 อันดับแรก คือ น่าน (36.74) รองลงมา คือ เชียงราย (27.01) และ ชุมพร (26.62) ตามลำดับ

จากการเฝ้าระวังเชื้อก่อโรคมือเท้าปากทางห้องปฏิบัติการในกลุ่มอายุ 0-5 ปี โดยกองระบาดวิทยาร่วมกับศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพโรคอุบัติใหม่ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย มีโรงพยาบาลที่จัดเป็นหน่วยเฝ้าระวังเชื้อก่อโรคทางห้องปฏิบัติการจำนวน 25 แห่ง ครอบคลุมทุกภาคของประเทศ จัดส่งตัวอย่าง (เชื้อจากคอหอย น้ำไขสันหลัง หรืออุจจาระ) ตรวจยืนยันเชื้อไวรัสก่อโรคมือเท้าปาก ในกลุ่มผู้ป่วยสงสัยโรคมือเท้าปากหรือติดเชื้อเอนเทอโรไวรัส ปีพ.ศ.2562 (1 มกราคม-31 ธันวาคม 2562) จำนวน 419 ราย ให้ผลบวกต่อสารพันธุกรรมเอนเทอโรไวรัส 228 ราย ร้อยละ 54.42 สายพันธุ์ ก่อโรคที่พบสูงสุด คือ Coxsackie A 6 ร้อยละ 34.65 (79 ราย) รองลงมา คือ Enterovirus 71 ร้อยละ 33.77 (77 ราย) Rhinovirus spp. ร้อยละ 12.28 (28 ราย) Coxsackie A 4 ร้อยละ 5.70 (13 ราย) Coxsackie A 10 ร้อยละ 5.26 (12 ราย) Coxsackie A 2 ร้อยละ 2.63 (6 ราย) Coxsackie A 16 ร้อยละ 1.75 (4 ราย) Rhinovirus C ร้อยละ 0.88 (2 ราย) Echovirus 3, Echovirus 11, Coxsackie A 5, Coxsackie A 8 และ Coxsackie B2 ร้อยละ 0.44 (สายพันธุ์ละ 1 ราย)

5. การประเมินความเสี่ยงของโรคไข้เลือดออก

ในปี พ.ศ. 2563 นี้ ประเทศไทยมีโอกาสที่จะพบการระบาดของโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง เนื่องจากโรคไข้เลือดออกติดต่อโดยมียุงลายเป็นแมลงพาหะนำโรค และช่วงนี้

สภาพภูมิอากาศในหลายพื้นที่ของประเทศไทยเกิดพายุฤดูร้อน ทำให้เกิดลักษณะของพายุฝน ฟ้าคะนอง ลมกระโชกแรง ฝนตกหนักซึ่งอาจทำให้เกิดน้ำขังตามภาชนะและวัสดุต่าง ๆ ที่อาจเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายได้ ประกอบกับอากาศร้อนจัดทำให้ประชาชนมีการกักเก็บน้ำตามภาชนะต่าง ๆ จากข้อมูลผลการสำรวจค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายจากโปรแกรมทันระดับในภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศพบว่าค่า Household index (HI) เกินกว่าเป้าหมายค่าที่ตั้งไว้ (ร้อยละ 5) ตั้งแต่เดือนมกราคมจนถึงปัจจุบันในทุกภาค โดยค่าที่สำรวจได้อยู่ระหว่างร้อยละ 10-25 นอกจากนี้ยังพบว่าจาก 203 อำเภอที่มีผู้ป่วยไข้เลือดออกมากกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปี ย้อนหลัง มีค่า HI สูงเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐานอยู่ร้อยละ 76.74 ในขณะที่เดียวกันอำเภอที่ไม่มีการรายงานผู้ป่วย ก็สามารถพบว่าค่า HI สูงเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐานอยู่ถึงร้อยละ 57.69

สำหรับผลกระทบและความรุนแรงของโรคไข้เลือดออกในปี พ.ศ. 2563 นั้นอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากความรุนแรงของโรคสามารถแสดงอาการแตกต่างกันออกไป ตั้งแต่ไม่มีอาการ อาการคล้ายไข้เดงกี (DF) มีอาการรุนแรงเป็นไข้เลือดออก (DHF) และรุนแรงมากจนถึงช็อกและเสียชีวิต (DSS) ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา มีรายงานเหตุการณ์โรคไข้เลือดออกเสียชีวิต 1 เหตุการณ์ในจังหวัดสระบุรี และสงสัยไข้เลือดออกเสียชีวิต 1 เหตุการณ์ในจังหวัดสุโขทัย ที่เข้าเกณฑ์เหตุการณ์ที่มีความสำคัญสูง (DCIR)

จากข้อมูลการเฝ้าระวังตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-5 พฤษภาคม 2563 พบผู้ป่วยสะสม 10,983 ราย เสียชีวิต 9 ราย คิดเป็นอัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.08 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าเมื่อเทียบกับอัตราป่วยตายของสัปดาห์เดียวกันในปี พ.ศ. 2560, 2561 และ 2562 จากการพยากรณ์จำนวนผู้ป่วยเมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2563 คาดว่าจะพบผู้ป่วยประมาณ 70,000 ราย ซึ่งยังต่ำกว่าปีที่ผ่านมา และค่ามัธยฐาน 5 ปี ย้อนหลัง เพื่อที่จะลดความเสี่ยงของการระบาดโรคไข้เลือดออกดังกล่าว จึงควรเร่งดำเนินการป้องกันควบคุม โรคไข้เลือดออกที่เข้มข้นก่อนเข้าสู่ฤดูการระบาด โดยเฉพาะในชุมชนและบริเวณบ้าน เช่น การกำจัดลูกน้ำยุงลายและยุงตัวแก่ การใส่ทรายกำจัดลูกน้ำในน้ำอุปโภค เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ภายในบ้านหรือทำงานจากภายในบ้านเป็นหลัก จึงมีโอกาที่จะรับเชื้อจากยุงลายบ้านได้ตลอดเวลา

สถานการณ์ต่างประเทศ

[การศึกษาทบทวนความเสี่ยงการเลี้ยงลูกด้วยนมจากแม่ที่ติดเชื้ออีโบล่า](#) จากข้อมูลเว็บไซต์ CIDRAP ณ วันที่ 7 พฤษภาคม 2563 รายงานว่าวันที่ 6 พฤษภาคม 2563 The Lancet Infectious Diseases ได้เปิดเผยการศึกษาทบทวนอย่างเป็นระบบ ผลการศึกษายืนยันความเสี่ยงในการแพร่เชื้ออีโบล่าจากมารดาไปสู่ทารกจากการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การวิจัยนำโดยผู้วิจัยขององค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ทบทวนการศึกษาที่ตีพิมพ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519-2562 จำนวน 52 เรื่อง พบว่าไวรัสอีโบล่าสามารถตรวจพบได้โดยวิธีปฏิกิริยาลูกโซ่พอลิเมอเรส แบบย้อนกลับ (reverse transcription polymerase chain reaction: RT-PCR) ในน้ำนมแม่ 26 วันหลังจากแม่เริ่มมีอาการ และในน้ำคร่ำนานถึง 32 วันหลังจากไม่พบไวรัสในเลือดของมารดา

การศึกษาพบว่าหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้ออีโบล่า 274 ราย เสียชีวิต 197 ราย (ร้อยละ 72) คล้ายกับอัตราการตายของประชากรทั่วไปที่ติดเชื้อไวรัสนี้ โดยเกือบทั้งหมดเป็นหญิงตั้งครรภ์ที่มีผลของการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ 31 ราย (ร้อยละ 12) จาก 267 ราย ทำให้ทารกเกิดมีชีพทั้งหมด แต่มีทารก 3 ราย เสียชีวิตภายใน 19 วัน อัตราตายของมารดาจากอีโบล่าก่อนปี พ.ศ. 2557 สูงมาก พบร้อยละ 85 (91 จาก 107 ราย)

การระบาดของโรคอีโบล่าในปี พ.ศ. 2562 ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโกยังคงมีต่อเนื่อง มีผู้ป่วย 3,453 ราย และเสียชีวิต 2,264 ราย (ณ วันที่ 5 เมษายน 2562) ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเช่นเดียวกับการระบาดในแอฟริกาตะวันตก ในปี พ.ศ. 2557-2559 ซึ่งมีผู้เสียชีวิตมากกว่า 11,000 ราย

หญิงตั้งครรภ์บางรายถูกปฏิเสธการดูแลอย่างประคับประคองในการระบาดของโรคในปี พ.ศ. 2557-2559 เนื่องจากบุคลากรทางการแพทย์คิดว่าการรักษาไม่มีประโยชน์แต่อย่างไรก็ตามจากการทบทวนชี้แนะว่าการตั้งครรภ์ไม่เกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตที่เพิ่มขึ้นหรือความรุนแรงของโรคสำหรับผู้หญิงที่เป็นโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า และในคำวิจารณ์ในวารสารดังกล่าวเกี่ยวกับแนวทางขององค์การอนามัยโลกในการดูแลหญิงตั้งครรภ์หรือการให้นมบุตรในหญิงที่ติดเชื้ออีโบล่าที่ตีพิมพ์ในเดือนกุมภาพันธ์ ผู้เขียนคนเดียวกันกล่าวว่าให้การให้นมทารกของมารดาที่ติดเชื้อควรแยกมารดาและบุตรและให้นมอื่นแทน และควรคำนึงถึงเรื่องการสัมผัสเพื่อจุดประสงค์ในการจัดการกับการระบาด